

Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nın Günümüzdeki İşlevi

Today's Function Of The Silahtar Mustafa Pasha Caravanserai

Ayşe LEVENT

Öğr.Gör., Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Arapgir Meslek Yüksekokulu, Malatya, Türkiye

ÖZET

Çalışma konumuz, Malatya ili Battalgazi (Eski Malatya-Aşağışehir) ilçesi sınırlarında bulunan Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'dır. Dünün önemli bir ticari yapısı özelliklerini taşımaktaysa da günümüzde mevcut düzeniyle farklı alanlarda hizmet vermektedir. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nın yapılış gayesi iktisadi gereksinimin yanında konaklama esnasında ihtiyaçların karşılanmasına yöneliktir. Kervansarayın ilk incelenmesi Fransız mimar ve sanat tarihçi Albert Louis Gabriel tarafından yapılmıştır. 1932 yılında kervansarayı mevcut hâliyle planını hazırlayıp, özellikleri ilgili bilgileri aktarmıştır. Sonraki yıllarda yapılan restorasyon ile kervansaray günümüzdeki görünümüne sahip olmuştur. Kervansaray; ilk yapılış amacının dışında bugün toplantılar, açılışlar, müsabakalar, nikâh törenleri, fotoğraf çekimleri, sunumlar, yarışmalar, programlar ve benzeri sosyal etkinlikler düzenlenmektedir. Kervansarayın en önemli tarafı ise Malatya ve Battalgazi'ye kazandırdığı turizm potansiyelidir. Makalede, kervansaray ve inşa ettiren Silahtar Mustafa Paşa hakkında bilgilere de yer verildi. Kervansarayda gerçekleşen faaliyetlerden basına yansıyanlardan bazı örnekler de aktarıldı. Tarihi eserlerin yapılarına uygun çalışma imkânları olmasa da onları yaşatmak fikriyle değişikliğe gidilmektedir. Kervansarayın konumu gereği farklı işlevsellik yüklenmektedir. Kervansaray, üstlendiği yeni işlevsel özelliğiyle turizm ve diğer etkinlikler ile yaşatılarak yok olmaktan kurtarılmıştır. Kervansaray içerisindeki atölyelerde gerçekleşen kurs faaliyetleri ile de tarihi bir eğitim yuvası kazanılmış görülmektedir. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı, tarih ve toplumu bir arada bulundurarak önceki işlevi gibi yine insanlara hizmet vermektedir. Tarihi yapıların yeniden işlevsellik kazandırılarak yaşatılması geçmiş ile bağların güçlendirilmesi kanaati yönüyle önemli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Silahtar Mustafa Paşa, Kervansaray, Battalgazi, Malatya, Faaliyetler, İşlevsellik

ABSTRACT

Our study subject is the Silahtar Mustafa Pasha Caravanserai, located in the Battalgazi (Former Malatya-Aşağışehir) district of Malatya province. Although it has the characteristics of an important commercial structure of the past, today it serves in different areas with its current order. The aim of the construction of the Silahtar Mustafa Pasha caravanserai was to meet the needs during the accommodation as well as the economic needs. The first examination of the caravanserai was made by the French architect and art historian Albert Louis Gabriel. In 1932, he prepared the plan of the caravanserai in its current form and conveyed information about its features. With the restoration made in the following years, the caravanserai had its present appearance. Apart from the original purpose of the caravanserai, meetings, openings, competitions, wedding ceremonies, photo shoots, presentations, competitions, programs and similar social events are held today. The most important aspect of the caravanserai is the tourism potential it brings to Malatya and Battalgazi. The article also included information about the caravanserai and its builder, Silahtar Mustafa Pasha. Some examples of the activities that took place in the caravanserai, which were reflected in the press, were also given. Although there are no opportunities to work in accordance with the construction of historical works, changes are made with the idea of keeping them alive. Different functionality can be loaded due to the location of the caravanserai. With its new functional feature, the caravanserai was saved from extinction by keeping it alive with tourism and other activities. It seems that a historical education center has been gained with the course activities held in the workshops in the caravanserai. The Silahtar Mustafa Pasha Caravanserai, by keeping history and society together, still serves people like its previous function. It is considered important to keep the historical buildings alive by re-functionalizing them and to strengthen the ties with the past.

Keywords: Silahtar Mustafa Pasha, Caravanserai, Battalgazi, Malatya, Activities, Functionality

1. GİRİŞ

Kervan-karvan kelimesinin eski şekli; kar-ban olup, işi muhafaza eden anlamındadır. Farsçada soygunculara ve eşkıyaya karşı kendilerini korumak için bir arada yolculuk yapan tüccar topluluğuna kervan denilmektedir. Develer, atlar ve katırlar kervanın yük taşıyan hayvanlarıdır(Huart, 1977: 597). Farsça karban(kervan)seray; yol, köy ve şehirlerde yolcuların konakladığı büyük hanlardır(Develioğlu, 1984: 588). Kervansaraylar; konak yerlerinde, işlek caddelerde ve ticaretgâh kentlerde yolcuları misafir olarak ağırlamak, kervanları dinlendirmek, malları sahip veya tüccarlara teslim edinceye kadar koruma amacıyla yapılan binalardır(Pakalın, 1993: 245). Kervansaray, şehirlerarası yol güzergâhlarında kervanların kalabileceği büyük han olup, İslam memleketlerine ait bir yapıdır. Kervansarayın Türkistan'da "ribat" ismiyle bilinen küçük çaplı kalelere bakılarak inşa edildiği kabul görmektedir(Sözen, vd. 1999: 129).

Kervansarayların kitabelerine bakılacak olursa, han veya ribat olarak da bilinmektedir. Han, şehir sınırlarında ticari ve konaklama gayesiyle yapılmaktadır. Buralar imalat ve alım satımın birlikte yürütüldüğü alanlardır. Yol güzergâhlarında inşa edilen yapım maksatlarına göre şehirlerarası yol üzerinde ihtiyaçları karşılayacaklara da kervansaray denilmektedir. Kervanlar, geldikleri kervansaraylarda barınmalarının yanı sıra mevcut mallarını da satarlardı(Eryavuz, 2002: 299).

Ticari değeri kıymetli olan malların naklindeki kervanlara, yapılacak saldırılara karşı muhafaza amacıyla korunaklı yerlerde kervansaraylar tesis edilmekteydi. Kervansarayların mühim gayelerinden biri de yolcuların geceledikleri alanlarda tüm gereksinimlerini karşılamaktır. Bu mekânlarda; yatakhane, yemekhane, killer, ticari malların

konulacağı depo, ahır, samanlık, mescit, hamam, şadırvan, hastane, eczane, ayakkabıcı, nalbant gibi ihtiyaca cevap verebilecek şekilde tesis edilebilmekteydi(Turan, 1946: 477-479).

Kervansaray görevlileri, güvenilir kişilerden olup, günün sabahı ile birlikte konaklayanların gitmelerinden önce misafirlerin malının herhangi bir zarar görmediği hakkında incelemesini yapmaktaydı. Tahkikat neticesinde mesele yok ise misafirlerin kervansarayı terk etmesine izin verilir. Şayet konaklayanların bir kaybı varsa bunu kervansaray görevlileri tazmin etmekle mükelleflerdi(Turan, 1946: 494).

Uluslararası ticaret kervanlarının güvenliği ve konaklaması amacıyla yapılan kervansaraylar, ticari yönünün yanı sıra sosyal ve uygar yönlerinin etkisiyle, mühim bir yapı teşkil eder. Devlet, kervanların güvenliği için gereken tedbirleri de almaktaydı. Yol emniyeti ile beraber Anadolu'da ticari güzergâh üzerinde menzil(konak yeri)sahası içerisinde yapılan kervansaraylar bugün işlevi dışında olsa da ziyaretçilerini üzerine çekmektedir. Geçmişteki hizmet ve kurumsallığıyla uygarlık tarihinde yerini almaktaydı. Yapımında gerekli olabilecek her türlü gereksinim düşünülerek meydana getirilen bu anıtsal mekânlarda misafirler ve hayvanları üç gün ücretsiz konaklama, yemek yeme hakkında yararlanmaktaydı. Yolcuların bunun dışında ki diğer ihtiyaçları da karşılanmaktaydı. Devlet ricali ve zenginlerin vakıf aracılığıyla yaptırdıkları kervansaraylarda; fakir, zengin, özgür, köle, İslam, Hristiyan ayırımına gidilmeden tüm yolcular eşit tutulacağına ait vakfiye hazırlanmaktaydı(Turan, 1969: 285).

Kervansarayların içerisinde ki kütüphanelerin varlığı, ilim ve irfan sahibi misafirlere de hizmet edildiğine işarettir. Satranç takımlarının bulundurulması da kültür ve uygarlık yönüyle dikkate şayandır(Turan, 1969: 260). Kervansarayların çok yönlü işlevini bugün Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'ndaki etkinliklerden dünü hatırlatacak şekliyle yaşatılmaktadır.

2. SİLAHTAR MUSTAFA PAŞA KERVANSARAYI

Silahtar Mustafa Paşa, 1609'da Saraybosna'da dünyaya gelmiştir. Babası Sinan Ağa ticaret işi sebebiyle Venedik ile ticari bağlantıları bulunmaktaydı. Bundan dolayı Silahtar Mustafa Paşa Bezirgânzade lakabını da taşımaktaydı. Saraya gelerek buradaki eğitiminden sonra "silahtarlık" unvanına ulaşmıştır. Padişah IV. Murat, 1635 tarihinde Revan seferi esnasında Mustafa Ağa'ya olan güveninden ötürü Sivas'a geldiğinde onu ikinci vezirliğe terfi ettirdi. Silahtar Mustafa Paşa zamanla Şam Beylerbeyliğine, Kaptanıderyalığa, ordu kaymakamlığına, Budin Beylerbeyliğine, Rumeli Beylerbeyliğine getirildi. Silahtar Mustafa Paşa, IV. Murad'ın vefatıyla yerine padişah olan İbrahim döneminde eski itibarı kalmayarak, müsaderede mallarının bir kısmını saklaması nedeniyle 1642 yılında öldürülmüştür. Silahtar Mustafa Paşa; adet olduğu üzere sakal bırakmamış, sadrazamlık makamına gelebilecek iken bunu sorumluluk yönüyle yaşamamıştır. Silahtar Mustafa Paşa'nın İstanbul, Anadolu ve Suriye topraklarında birçok vakıfları bulunmaktadır(Göyünç, 1970: 69-76).

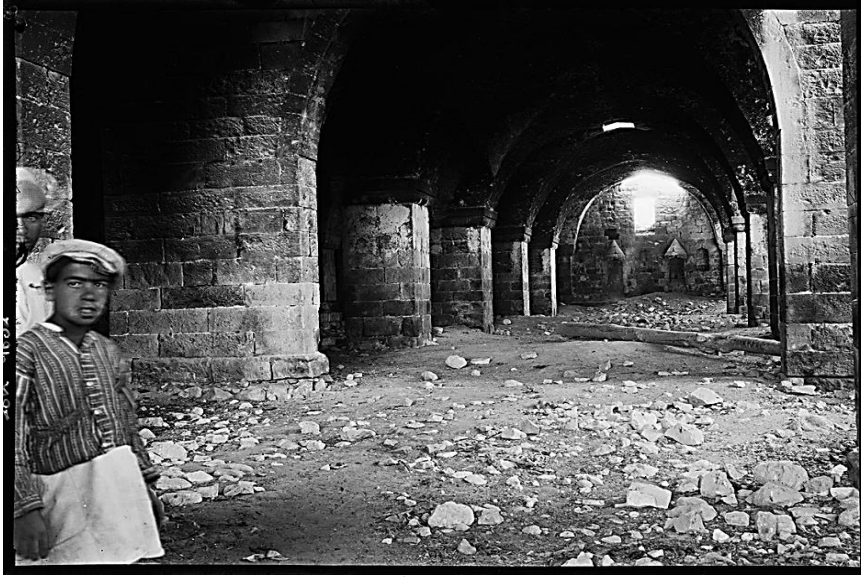
Malatya Battalgazi ilçesinin Alacakapı Mahallesi'nde bulunan kervansaray, Malatya surlarının kapılarından olan Alacakapı yönüne doğru denk gelmektedir(Battalgazi Belediyesi, 2008: 143).

Kervansarayın Malatya'da yapılmasının en önemli nedeni Doğu ve İstanbul bağlantısının Malatya üzerinde tesisinden kaynaklanmaktadır. Bir diğer gerekçe de o tarihlerde devam eden Osmanlı İnan ilişkilerindeki olumsuz gelişmeler de inşasında önemli görülmektedir (Göyünç, 1970: 83-84).

Alacakapı Mahallesi'nden meskûn bir şahsın evi 250 esedi(gümüş para) kuruşa satın alınarak 9 Mart 1636 yılında inşaat işine başlandığı mimar olarak, Halep mimarbaşısı Mehmet oğlu Ebubekir görevlendirilmiştir (Göyünç, 1970: 91). İnşaat esnasında Muslu Ağa'nın nezareten bitimine kadar Malatya'da kaldığı belgede geçmektedir. Kervansarayın 1637 yılının Aralık ayı ortalarında tamamlanmıştır(Göyünç, 1971: 73). Bina Emmini Hacı Memizade Muslu (Ağa) Çelebi'nin takibini üstlendiği kervansaray Silahtar Mustafa Paşa'a adına 1637 yılında inşa edilmiştir. Kervansarayın kapsadığı alan itibarıyla XVII. yüzyılda Malatya'nın iktisadi yönünün önemli olduğunu bu ticari canlılığın 1750'li yıllara kadar devam ettiği anlaşılmaktadır. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı, kayıtlarda Alacakapı yakınlarında Han-ı Cedid olarak geçmektedir. Malatya surlarının kapılarından olan Alacakapı mahalle olarak günümüzde yer almaktadır(Karagöz, 2003: 71-72).

Malatya'nın en mükellef kervansarayı Sultan Murad Han'ın (IV. Murad) makbul silahtarı Mustafa Paşa Hanı olup, yüz yetmiş odalı olup, demir kapılı, kubbeli bir yapıdır. Kapısı üzerindeki son mısrası yapım tarihidir. "Oldu bu hân-ı cedid âramgâh-ı bî-bedel" Sene 1047 (1637-1638) (Evlia Çelebi, H. 1314: 11). Gazi Sultan IV. Murad'ın silahtarı olan Mustafa Paşa Malatya'da bir han inşa etti. Han İstanbul'dan şarka giden yol üzerinde yer almaktaydı(Kâtip Çelebi, H. 1145: 600).

Osmanlı kervansaraylarının mimarisinde kare avluyu çeviren revak düzeniyle, iktisadi ve cemiyet gereksinimlerine uygun mekânların inşası düşüncesi ön plandadır(Cantay, 1981: 1334). Eski Malatya'daki kervansaray 1932 yılının sonlarına doğru incelenmiş mevcut yapısıyla bir planı yapılarak özellikleri hakkında bilgiler kayıt altına alınmıştır. 68x76 metre boyutlarında dikdörtgen plana sahiptir. Çevresi revaklar ile geniş bir avluya bakmaktadır. Üzeri içten kubbe ile örtülü büyükçe bir salonu kapsamaktadır. Salon ayakta görülmekteyse de avluyu çevreleyen yapılar tahrip olmuştur.

Resim 1. Kervansaray'ın 1932 yılındaki İç Han Görünümü.

Kervansarayın sağlı sollu birer muhafız odası bulunan tonoz yapıları bir giriş kısmı vardır. Avluda tonoz revaklar dış tarafında ise dükkânlar mevcuttur. 1932 yılı itibarıyla ön cephede ana kapının her iki tarafında sekizer, yan taraflarda on birer dükkân ile toplam otuz sekiz dükkânı ihtiva etmektedir. Kervansarayın gerideki salon kısmının avluya doğru bakan ön cephesinde üstü tonoz kaplı odalar mevcuttur. Kapının her iki yan tarafında altışar oda yer almaktadır. Odalar, revakı kısma açılan birer kapı ve pencere ile bir ocağı barındırmaktadır. Konaklayanların bazıları burada kalmaktadır. Salonun iç duvarı boyunca ocaklar ve nişler yer almaktadır. Yük taşıyan hayvanların büyük salon içerisine alınmaktaydı. Salon duvarlarının iç taraflarında yüksek kısımdaki bloklarda ise bakıcılar ve diğer misafirler kalmaktaydı(Göyünç, 1970: 67-68).

Eski Malatya'daki tarihî eserler arasında önemli bir yere sahip olan Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'dır. Kervansarayın ana kapısının yanlarında altışar dükkân, üstünde mescit, avlunun ortasında şadırvan bulunmaktaydı. Kervansarayın dışında kuzey tarafında on dört odalı altı üstlü ve mutfağı mevcut başka bir yapı, ahır, dükkânlar, fırın ve diğer zanaat kollarına ait alanlar da bulunmaktaydı. Atalarımız kurdukları vakıf eserlerini daim kılmak için onları ayakta tutacak gelir kaynaklarını da ihdas ederlerdi. Böylelikle halka veya misafirlere karşılıksız hizmeti sunabilme imkânına haiz olurlardı(Göyünç, 1985: 134-135).

Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı tek katlı, revaklı avlu ve avlunun batı tarafında kapalı olan iç han şekliyle iki kısımdan ibarettir. İç han doğu-batı ekseninde enine dikdörtgen, avlu ise kareye yakın dikdörtgen plana sahiptir. Kervansarayın kapalı kısmı dışında diğer kısımlarının çoğunluğu orijinal olmayıp 2009'da restore edilmiştir. Kervansarayın cephelerinde, duvarlarında, kemer ve ayaklarında düzgün kesme taş, tonozlarda ise moloz taşlar kullanılmıştır. Kapalı olan bölümün dış cephe duvarları yapılan restore ile kaba yonu ve moloz taş taşlar ile bu kısım yenilenmiştir. Cephelerin yukarılarına doğru mazgal pencereler vardır. Avlunun doğu cephesi restore edilmiştir(Eskici, 2013: 170).

Restore öncesinde han, Derme suyu kıyısında mevcut Eski Malatya surlarının Alacakapı girişinin yanında doğu-batı uzunluğunda ve kuzey-güney eniyle konumlanmıştır. Ana giriş kapısı doğu istikametindedir. Restore öncesi hanın esas giriş kapısı yanında birkaç dükkân ile giriş kapısının harabe kemerlerinden biri ve iç han binası mevcuttur.

Restorede iç binanın sağlam kalmış bölümleri dikkate alınarak yenilenmiştir. Kervansarayın avlusu, revakları, giriş cephesindeki diğer dükkânlar, avlunun beden duvarları, giriş tonozu ve üzerindeki mescit ile yanındaki odalar, dinlenme odaları ve karşısındaki oda, avlu ortasındaki havuz tamamen kaybolmuştur(Özbilgen, 1970: 93).

3. SİLAHTAR MUSTAFA PAŞA KERVANSARAYI'NIN GÜNÜMÜZDEKİ İŞLEVİ

Günümüzde şehir merkezleri içerisinde olan veya şehir merkezini oluşturan tarihî ticari yapıların ticari fonksiyonlarını devam ettirdikleri görülmektedir. Ticari ve hayatın değişen şartları ile bu tarihî ticari alanların turizme kazandırılması ortaya çıkmıştır. Günümüzde turizm sahasının tamamlayıcı kısmı olmaları, tarihî ticari mekânlardaki kültür unsurlarının farklı işlevlerde kullanılmasını gerekli kılmıştır (Akar, 2009: 43).

Ülkenin turistik unsurları, tabii güzellikleri, rekreasyon olanakları, ulusal parkları, kültürel değerleri, arkeolojik ve tarihî eserleri ülkenin turizme katkı sağlayan etmenlerdir. Öncesinde ticari ve konaklama işlevi bulunan kervansarayların yeniden turizm alanına hizmet edecek hâle getirilmesi ile durağan değer vasfından alınıp, işlevsel özelliği ile turistik değer ve turistik tesis özellikleriyle bağdaştırılarak turizme aktarmaktır. Kervansarayların orijinalliğine sadık kalınarak, turistik tüketim gereksinim ve ölçülerini cevap verebilecek tarzda hizmete açılması

turizme artı değer kazandıracaktır. Kervansarayların yiyecek- içecek, konaklama ve eğlence etkinliklerini yürütebilecek düzenlemeler ile turizme kazandırılabilir(Buluç, 1995: 38-42).

Resim 2. Avlu Doğu Cephesi Görünümü.

Zamanla fonksiyonunu kaybetmiş tarihî eserlerin hayat ile bağının sürdürülmesi için değişik koruma ve yeniden kullanma metotları ortaya çıkmıştır. Yaygın olarak dünyada da kullanılan metot ise yeni işlevlendirmedir. Böylece işlevlendirilen eserler kent yaşamıyla bütünlük sağlayarak kalıcılığı sağlamış olacaktır. Kent, cemiyet ve iktisadi her durumun orada hayatını idame ettiren bireyler için gerçekleşen daimi bir çevre olarak değerlendirilmektedir. Burada gerçekleştirilen işlevler bize ulaşabildiği gibi kısmen de işlevini kaybedebilir veya farklılık gösterebilir. Bunun nedeni ise kentin gelişimi ve değişim süreci ile ilgilidir(İşlek, 2020: 106).

3.1. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nın Mevcut Yapısı

Günümüzdeki kervansaraya doğu cephesindeki kapı ile giriş yapılır. Giriş kapısının bulunduğu doğu cephesinde deve, merkep ve insan heykelinden oluşan katar görülmektedir. Bu cephede giriş kapısının sağ kısmında berber (hallak), Osmanlı kahvecisi, sahaf, yorgancı(terzi), Battalgazi Belediyesi turizm bürosu olmak üzere beş dükkân alanı mevcuttur. Osmanlı kahvecisinin önünde kahve sunumunu gösterir heykeller ve kahve takımı yer alır. Sol kısmında ise; yemenici, nalbant, demirci, marangoz, semerci, kalaycı olmak üzere altı dükkân bulunmaktadır. Bu alandaki on bir dükkânda, mesleklerin çalışma ve aletleri ile ilgili heykeller sergilenmektedir.

Giriş kapısının sağlı ve sollu tonozlu muhafız odasının şimdiki işlevi dokuma ve rölyef atölyesi olarak kullanılmaktadır. Avlunun kuzey ve güney cephelerinde çim alanlar ve güller görülür. Avlu ortasında havuz ve revakların bulunduğu alanın etrafı ise dükkânlar ile sıralanmıştır. Güney ve doğu cephesi dükkânları şu an boş olarak görülmekteyse de faaliyetler yapıldığında etkinliğin türüne göre buralarda kullanılmaktadır. Batı cephesinde ise; çini, çömlek, resim ve karikatür, müzik atölyeleri ile kafeterya bulunmaktadır. Kuzey cephesinde dinlenme alanı ile el sanatlarına ait ürünlerin satışına ait tezgâh görülmektedir.

Resim 3. Giriş Kapısı Doğu Cephesi Dükkânlarından Marangoz Atölyesi Aletler ve Usta Heykeli.

Resim 4. İç Han Orta Neften Görünüm.

Avludan iç hana giriş doğu yönündeki kapı ile sağlanır. Girişle birlikte karşıda Geç Hitit Malatya Beyliği Kralı Tarhunza ve aslan heykeli kopyası bulunur. İç han üç nef halindedir. İç hanın giriş kapısıyla birlikte güney cephesi toplantı ve nikâh töreni amacıyla dizayn edilmiştir. Hanın sütunlarının dikey kenarlarında camekân içerisinde Osmanlı dönemine ait kıyafet ve ayakkabılar sergilenmektedir.

İç hanın dört duvar etrafında yerden yüksek düz zemin kışlık konaklama mekânı görevini üstlenmiştir. Bu alanda elli altı niş ve yirmi dokuz davlumbaz ocak yer alır. Burada niş ve ocakların soğuk iklimde konaklama için gerekli ısı ve eşya için inşa edilmiş olmakta ise günümüzde sadece bir görüntü özelliği taşımaktadır.

3.2. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda Gerçekleşen Faaliyetler

Tarihî mekânlarda gerçekleştirilen faaliyetler gittikçe artmaktadır. Buralarda yapılan etkinlikler farkındalık yanında dikkat çekme yönü de bulunmaktadır. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda 16 Mayıs 2015 yılında yapılan defile de bu kategoride gösterilebilir. Konuyla koşut tarihi mekânlarda sunulan moda sunumlarından biri Malatya'da Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda gerçekleştirilmiştir. Tarihi mekân tercihinde sunulan defile gösterilerinin konuları da tarihten ilham alınarak günümüze aktarımıdır. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda, Ahmet Giray Yılmaz'ın Denim Koleksiyonu "Başlangıç" defilesi kervansarayın geçmişteki işlevinden farklı olsa da dikkatlerin buraya yönelmesinde tesirli olmuştur. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'ndaki koleksiyon sunumunda moda ve tarihin kaynaştığı görülmektedir. Tasarımcı Ahmet Giray Yılmaz'ın Arslantepe Höyüğü'ndeki tarihi yapıda ilham almaktaydı. Tasarladığı "Başlangıç" isimli 2015-2016 Sonbahar- Kış koleksiyonunda kazılardaki buluntular arasında ki Arslantepe Mühürleri tasarımında yer almaktaydı. Kervansarayın ve Arslantepe'nin moda tasarımında kullanılmasıyla Malatya ve tarihi eserlerinin tanıtımında farklı bir boyut kazandırılmaktaydı (Baran, vd. 2019: 2050).

Resim 5. Kervansarayda Moda Defilesi.

Kervansaray, 2005'ten itibaren yılın her Eylül'ünde uluslararası kervansaray buluşmalarına ev sahipliği yapmaktadır. Şehrin, eserlerine sahip çıkmak ve bu eserleri uluslararası sahaya sunmak amacıyla Doğu'da Uluslararası katılımlı Melita'dan Battalgazi'ye tarih-arkeoloji-kültür sanat günleri geçmişten günümüze gelen kültürel ve sanat birikimlerinin birlikteliği adına önemli bir buluşmadır. Böylece çalıştay, kültür, sanat ve mimari içerikli paneller, tarih, coğrafya, arkeoloji sempozyumları, müzik dinletileri, film gösterimleri, konserler gibi etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Melita'dan Battalgazi'ye tarih, arkeoloji sanat günleri etkinliği sosyal anlamının yanı sıra bir tanıtım çalışmasıdır. Kervansaray buluşmasındaki amaç, halkımıza tarihi ve kültürel mirasımızın korunması

amacıyla gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak, Kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütlerini tarihi ve kültürel mirasımızın korunması konusunda bilinçlenmesini sağlamaktır. Kervansarayda ilgili öğretmenler aracılığıyla; müzik, resim, ebru, seramik, ahşap oymacılık, tezhip kursu, takı ve tasarım, cam işçiliği, geleneksel el sanatları gibi kurslar verilmektedir. Kurslar ile farklı alanlara yetenekleri olanların kendilerini yetiştirebilecekleri ve geliştirecekleri bir imkân olmaktadır. Şehrin, çekim merkezi yönünü açığa çıkartmak, unutulmakta olan sanatlarımızı tekrar canlandırmak gayesi ile de geçmişî yaşatma planlanmaktadır(Battalgazi Belediyesi, 22.09.2020).

Resim 6. Kervansarayda Antika Pazarından Görünüm.

Battalgazi'de 27 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla antika severler ve koleksiyoncular için eski ürünlerin sergileneceği antika pazarı, Silahtar Mustafa Paşa Kervan Sarayı'nda hizmete girdi. Her ayın son pazar günü antika meraklıları bir araya gelecektir. Gramofon, semaver, pul, halı, saat, dikiş makinesi, teleskop, kılıç, dönem kıyafeti ve takısı ve benzeri antika vasfı taşıyan eserler getirilmektedir. Bu vesile ile antika vasfı taşıyan eserler değeri ile kıymetlendirilerek sahiplerine takdim edilmektedir (Malatya Son Söz, "İlk Antika Pazarı Kervansaray'da Açıldı" 27.07.2020).

Resim 7. Yunus Emre Anma Etkinliğinde İlahi Dinletisi.

Ülke genelinde 2021 yılı, Yunus Emre'nin ölümünün yedi yüzüncü yılı münasebetiyle Silahtar Mustafa Paşa Kervansaray'ında da 26 Eylül Pazar günü etkinlikler yapılacaktır (Malatya Haber Com. "Yunus Emre'yi Anma Programı Pazar Günü" 25.09.2021).

TÜBİTAK Bilim Şenlikleri Programı kapsamında Şehrimizde Silahtar Mustafa Paşa Kervansaray'ında dört gün sürecek olacak Battalgazi Bilim Şenliği etkinliği düzenlenecektir. Eğitim kurumlarının tüm kısımlarının ilgililerinin yanında halkında katılımı ile bilimsel etkinliğin artırılması amaçlanmaktaydı. Oluşturulan imkânlarla projelerin sunumlarına yer verilerek, buluşların gün yüzüne çıkması amaçlanmaktadır. 29 Eylül 2021'de başlayan şenlik, müzik programıyla tamamlanmıştır (Battalgazi Belediyesi, 29.09.2021).

Resim 8. Kervansarayda Bilim Şenliği Etkinliğinden Görünüm.

Resim 9. Kervansarayda Kurs Faaliyetlerinden Görünüm.

Battalgazi Belediyesi'nin girişimiyle Silahtar Mustafa Paşa Kervansaray'ında açılan ücretsiz kurslarda; halı, resim, müzik, dokuma, seramik, minyatür, hüsnü hat ve ebru gibi birçok sanatın eğitimi verilerek, halkın katılımına imkân verildi. Düzenlenen kurslar ile istihdama yönelik bu faaliyetler dikkat çekmektedir(Malatya Eksen Haber" Battalgazi Belediyesi'nin Kültür Sanat Kursları Yoğun İlgi Görüyor" 28.07.2021).

Resim 10. Çömlek Atölyesi.

Malatya'da düzenlenen kayısı hasadı fotoğraf maratonuna katılan fotoğraf sanatçıları kayısı hasadını fotoğrafladı. Yarışmanın açılış töreni Silahtar Mustafa Paşa Kervansaray'ında yapıldı. Birinciye 10, ikinciye 8, üçüncü olan yarışmacıya ise 6 bin lira para ödülü verilecektir(Kalemler ve Kılıçlar "Battalgazi Kayısı Hasadı Fotoğraf Maratonu" konulu ödüllü fotoğraf yarışması başladı." 01.07.2021).

Resim 11. Kervansarayda Fotoğraf Yarışmasından Görünüm.

Araştırmacı-yazar Abdurrahman Uzun, Silahtar Mustafa Paşa Kervansaray’ında düzenlenen iftar programının ardından gençlerle bir araya geldi. Yazar Uzun, gençlerin sorularını yanıtlayarak onlara önemli tavsiyelerde bulundu(Türkiye Ekspres Haber “Başkan Güder. Kendi tarihiyle dost bir gençlik hedefliyoruz.” 20.04.2022).

Resim 12. Kervansarayda İftar Programı ve Sohbet.

Resim 13. Kervansarayda Satranç Turnuvasından Görünüm.

2020 yılında, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Türkiye Satranç Federasyonu tarafından 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamaları çerçevesinde “Geçmişten Geleceğe Hamle Yapıyoruz” projesi ile Battalgazi’nin tarihi mekânlarında satranç turnuvası düzenlendi(Manşet Malatya “Sporcular Battalgazi’nin Tarihi Mekânlarında Buluştu.”30.10.2020).

Resim 14. 1. Uluslararası Arslantepe Satranç Turnuvası'ndan Görünüm.

Malatya'da 1. Uluslararası Arslantepe Satranç Turnuvası 16 - 21 Temmuz tarihleri arasında düzenlendi. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda yapılan turnuva, Battalgazi Belediyesince Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Türkiye Satranç Federasyonunun desteği ile gerçekleştirildi. Ülke genelinde kırk yedi vilayetten 420 ve yurt dışında dokuz ülkeden 80 sporcu olmak üzere toplam 500 sporcunun katılımı sağlandı. Battalgazi ilçesinin tanıtımı açısından bu tür organizasyonlar önem arz etmektedir(Anadolu Ajansı "Malatya'da 1. Uluslararası Arslantepe Satranç Turnuvası düzenlendi" 16.07.2022).

Malatya'nın zengin mutfak kültürünün tanınması, unutulmaya yüz tutmuş yöresel yemeklerimizin ortaya çıkarılması ve tespit edilen bu yemeklerin gastronomi turizmi alanında tanıtılması amacıyla Battalgazi Belediyesi tarafından 2022 yılı 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda yarışma yapıldı. Düzenlenen ödüllü "Vejetaryen Yemek Yarışması" ile Malatya'nın vejetaryen mutfağı Battalgazi'de yarıştı. Birinciye yarım altın, ikinciye çeyrek altın, üçüncüye gram altın, dördüncüye ve beşinciye tencere takımı hediye edildi. Yarışmaya katılan tüm katılımcılara çay fincan takımı hediye edildi. Bu yemeklerin gastronomi turizmi alanında tanıtılması amacı hedeflenmiştir(Malatya Flaş Haber"Malatya'nın Vejetaryen Mutfağı Battalgazi'de Yarıştı" 09.03.2022).

Resim 15. Kervansarayda Vejetaryen Yemek Yarışmasından Görünüm.

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Türkiye Herkes İçin Spor Federasyonu (HİS) tarafından her yıl 23-30 Eylül tarihleri arasında Türkiye'nin 81 ilinde eş zamanlı olarak kutlanan Avrupa Spor Haftası, 2020 yılında Malatya'nın Battalgazi İlçesinde bulunan Silahtar Mustafa Paşa Kervansaray'ında coşkuyla kutlandı. Farklı branşlarda etkinlik düzenlendi.

Ülke genelinde il ve ilçelerde eş zamanlı olarak aynı anda kutlanan ve çok sayıda farklı spor aktiviteleriyle her yaşta bireyi bir araya getirdi(Malatya Gündem "Battalgazi'de 'Avrupa Spor Haftası' coşkusu" 29.09.2020).

Resim 16. Kervansarayda Avrupa Spor Haftası Etkinliğini Eskrim Müsabakasından Görünüm.

Resim 17. Kervansarayda Nikâh Fotoğrafi Çekiminden Görünüm.

Battalgazi Belediyesi, Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda yapılan organizasyonlarda (Özel günler, Nişan, Düğün, Katalog ve Fotoğraf çekimi ve diğer etkinlikler) ücret tarifeleri oluşturarak kervansarayın giderlerin bir kısmının karşılanması yoluna gitmiştir(Battalgazi Belediyesi 06.10.2020).

Battalgazi Belediyesi tarafından 2015 yılında Anneler Günü dolayısıyla Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda program tertiplendi. Konuşmalar ve hediye dağıtımında etkinlik, yoğun ilgi Gördü (Milliyet Battalgazi Belediyesi, "Anneler Günü Etkinliği Düzenledi."10.05.2015).

Resim 18. Kervansarayda Anneler Günü Programı.

Vali Aydın Baruş, Battalgazi Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda düzenlenen Turizm Haftası açılış programına katıldı(Malatya Fırat" Vali Aydın Baruş Battalgazi Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda düzenlenen Turizm Haftası açılış programına katıldı." 15.04.2019).

Resim 19. Turizm Haftası açılış programından Görünüm.

Battalgazi İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından organize edilen, Kırsal Kalkınma Programı tanıtım toplantısı büyük bir katılımı, tarihi Battalgazi Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı'nda düzenlendi(Malatya İl Tarım Orman Müdürlüğü” Battalgazi’de TKDK Programları Anlatıldı” 28.03.2016).

Resim 20. Resmi Kurum Toplantısından Görünüm.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Tarihî eserlerin restorasyonla birlikte tekrar kazandırılması hem geçmiş ile olan bağ hem de günümüz hayatın olağan akışında yer almasıyla önem arz etmektedir. Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı restorasyon ve diğer yapılar ile desteklenerek gereken ihtimamın gösterilerek olması gereken seviyede hizmette bulunması takdire şayandır. Malatya ve çevresine turizm yönüyle üzerine düşen görevi layıkıyla yerine getirmektedir. Öncesinde bazı kısımları tahrip olması nedeniyle hiçbir işlevselliği bulunmayan yapı kaderine terk edilmeyip, canlı sosyal ve diğer aktivitelerin gerçekleştiği bir mekân olmuştur. Kurslar ile farklı sanat dallarının eğitiminin verilmesiyle kültürel işlevselliği yanında kervansarayı bir sanat merkezi hâline getirmesi bakımından dikkat çekicidir. Açılan sergiler ile de sanatçılar eserlerini halka arz etmektedirler. İç hanın toplantı, nikâh töreni ve etkinliklere imkân veren fiziki yapısıyla her türlü ihtiyaca cevap verebilecek yönü tam anlamıyla kullanılmaktadır. Tarihî film yapımlarında mekânın özelliği ileride dikkatte alınabilir. Şehir için kervansaray dün ticari hayattaki önemi ne ise bugün de aktiviteler ile aynı anlam taşımaktadır. Böylece tarihî işlevini tamamlamış gözüke bile şu an ki işleviyle de kervansaray yaşatılmaktadır. Battalgazi Belediyesi'nin gayretiyle daha da yoğun etkinliklerin yapılacağı kanaatindeyiz. Rahatlıkla ulaşılabilen konumu ve ücretsiz girişi ayrı bir değer olarak değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

1. Akar, T. (2009). Tarihi Ticari Merkezlerde Koruma ve Kullanım Sorunları. *TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yay*, 14. 1, 43-49.
2. Baran, H. & Halaç, H. H. (2019). Moda Tasarımında Defile Gösterileri: Tarihi Yapıların Mekân Olarak Kullanılması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (2): 2042-2059 DOI: 10.33206/mjss.462029
3. Battalgazi Belediyesi (2008). *Battalgazi Belediyesi Kültür Envanteri*. Malatya: Odesan Matbaacılık.
4. Buluç, G. (1995). Kervansarayların Türk turizmine Zincir Konaklama İşletmeleri Olarak Kazandırılması. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 38-45.

5. Cantay, G. (1981). Türkiye’de Osmanlı Devri Kervansaray Yapılarının Tipolojisi. *IX. Türk Tarih Kongresi, III*, s. 1381-1390.
6. Devellioğlu, F. (1984). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi.
7. Eryavuz, Ş. (2002).” Kervansaraylar”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi* 25, Ankara, 299-302.
8. Eskici, B. (2013). *Malatya Türk İslam Dönemi Eserleri I Battalgazi (Eski Malatya)*. Malatya: Malatya Valiliği Malatya Kitaplığı Yayınları.
9. Evliya Çelebi. (H.1314). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi* IV, Dersaadet: İkdam Matbaası.
10. Göyünç, N. (1970). Eski Malatya’da Silahdar Mustafa Paşa Hanı. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*,1, 63-92.
11. Göyünç, N. (1971). Silahdar Mustafa Paşa Hanına Ait Bir Vesika. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*,25, 73-78.
12. Göyünç, N. (1985). *Malatya’dan Görüş*. İstanbul: Acar Matbaacılık.
13. Huart, CI. (1977).”Kervan”. *İslam Ansiklopedisi* VI. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 597.
14. İşlek, A. (2020, Temmuz-Ağustos). İşlev Değiştirmiş Bir Ticari Yapı: Hışvahan. *Natura, Mimari, İç Mimari, Sanat ve Doğal Taş Dergisi*,106-111. <https://www.naturadergi.com/online-dergi/natura-temmuz-agustos-natura-july-august/>
15. Karagöz, M. (2003). *XVII. veXVIII. Asırlarda Malatya Kazası (1650-1750) Fiziki, İdari, Sosyal ve İktisadi Tarihi*. İstanbul: Karizma Yayınları.
16. Kâtip Çelebi. (H. 1145). *Kitab-ı Cihannüma*. İstanbul: İbrahim Müteferrika Matbaası.
17. Özbilgen, E. (1970). Eski Malatya’da Silahdar Mustafa Paşa Hanı ve Han’ın Restitüsyonu Hakkında. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi, Sayı 1’den Ayrı Basım*, 93-102.
18. Pakalın, M. Z. (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
19. Sözen, M. & Tanyeli, U. (1999). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
20. Turan, O. (1946). Selçuk Kervansarayları. *Belleten*, 10(39), 471-496.
21. Turan, O. (1969). *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti*. İstanbul: Turan Neşriyat Yurdu.

İnternet Kaynakçaları

22. Battalgazi Belediyesi, 22.09.2020. <https://www.battalgazi.bel.tr/p/silahtar-mustafa-pasa-kervansarayi-1600764067787> (Erişim Tarihi: 17.05.2022).
23. Battalgazi Belediyesi, 29.09.2021. <https://www.battalgazi.bel.tr/p/battalgazi-bilim-senligi-coskulu-basladi-1632912837831> (Erişim Tarihi: 17.05.2022).
24. Battalgazi Belediyesi 06.10.2020 <https://battalgazi.bel.tr/p/kararSilahtar%20Mustafa%20Pa%20C5%9Fa%20kervansarayda%20yap%20C4%B11an%20organizasyonlar%20i%20C3%A7in%20C3%9Cret%20tarifesi%20belirlenmesi%20160> (Erişim Tarihi: 21.05.2022).
25. Malatya Son Söz, “İlk Antika Pazarı Kervansaray’da Açıldı” 27.07.2020 <https://malatyasonsoz.com.tr/ilk-antika-pazarı-kervansarayda-acildi-h328940.html> (Erişim Tarihi: 22.05.2022).
26. (Malatya Haber Com., “Yunus Emre’yi Anma Programı Pazar Günü” 25.09.2021). <https://maltyahaber.com/haber/yunus-emreyi-anma-programi-pazar-gunu> (Erişim Tarihi: 22.05.2022).
27. Malatya Eksen Haber” Battalgazi Belediyesi’nin Kültür Sanat Kursları Yoğun İlgi Görüyor” 28.07.2021 <https://www.malatyaeksenhaber.com/mobil/haber/battalgazi-belediyesinin-kultur-sanat-kurslari-yogun-ilgi-goruyor-8568.html> (Erişim Tarihi: 24.05.2022).
28. Kalemler ve Kılıçlar “Battalgazi Kayısı Hasadı Fotoğraf Maratonu” konulu ödüllü fotoğraf yarışması başladı.” 01.07.2021 <https://www.kalemlervekiliclar.com/battalgazi-kayisi-hasadi-fotograf-maratonu-konulu-odullu-fotograf-yarismasi-basladi/> (Erişim Tarihi: 24.05.2022).
29. Türkiye Ekspres Haber “Başkan Güder. Kendi tarihiyle dost bir gençlik hedefliyoruz.” 20.04.2022 <https://www.turkiyeekspreshaber.com/malatya/baskan-guder-kendi-tarihiyle-dost-bir-genclik-hedefliyoruz-h11122.html> (Erişim Tarihi: 18.05.2022).
30. Manşet Malatya “Sporcular Battalgazi’nin Tarihi Mekanlarında Buluştu.”30.10.2020 <https://www.mansetmalatya.com/sporcular-battalgazinin-tarihi-mekanlarinda-bulustu/> (Erişim Tarihi: 23.05.2022).
31. Anadolu Ajansı “Malatya’da 1. Uluslararası Arslantepe Satranç Turnuvası düzenlendi” 16.07.2022). <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/malatyada-1-uluslararasi-arslantepe-satranc-turnuvasi-duzenlendi/2638537>
32. (Erişim Tarihi: 14.1.2022).

33. Malatya Flaş Haber” Malatya’nın Vejetaryen Mutfağı Battalgazi’de Yarıştı” 09.03.2022<https://www.malatyaflashhaber.com/malatyanin-vejetaryen-mutfagi-battalgazide-yaristi/> (Erişim Tarihi: 23.05.2022).
34. Malatya Gündem “Battalgazi’de 'Avrupa Spor Haftası' coşkusu” 29.09.2020<https://malatyagundem.com/battalgazide--avrupa-spor-haftasi--coskusu/59878/> (Erişim Tarihi: 20.05.2022).
35. Milliyet Battalgazi Belediyesi, “Anneler Günü Etkinliği Düzenledi. 10.05.2015”<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/malatya/battalgazi-belediyesi-anneler-gunu-etkinligi-duzenledi-10775265> (Erişim Tarihi: 21.05.2022).
36. Malatya Fırat” Vali Aydın Baruş Baltalgazi Silahtar Mustafa Paşa Kervansaray’ında düzenlenen Turizm Haftası açılış programına katıldı.” 15.04.2019 <https://malatyafirat.com/vali-aydin-barus-baltalgazi-silahtar-mustafa-pasa-kervansarayinda-duzenlenen-turizm-haftasi-acilis-programina-katildi/> (Erişim Tarihi: 17.05.2022).
37. Malatya İl Tarım Orman Müdürlüğü” Battalgazi’de TKDK Programları Anlatıldı” 28.03.2016 <https://malatya.tarimorman.gov.tr/Haber/270/Battalgazide-Tkdk-Programlari-Anlatildi> (Erişim Tarihi: 24.05.2022).

Resim Kaynakçaları

38. Resim 1. Kervansarayın 1932 yılındaki İç Han Görünümü(Albert Gabriel). https://www.pop.culture.gouv.fr/notice/memoire/AG20K004692?auteur=%5B%22Gabriel%2C%20Albert%20%2818631972%29%22%5D&base=%5B%22Photographies%20%28M%C3%A9moire%29%22%5D&image=%5B%22oui%22%5D&ou=%5B%22Malatya%22%5D&last_view=%22list%22&idQuery=%22ae1a60-00fe-340f-0e26-b344f2332da0%22 (Erişim Tarihi: 22.05.2022).
39. Resim 2. Avlu Doğu Cephesi Görünümü(Ayşe Levent).
40. Resim 3. Giriş Kapısı Doğu Cephesi Dükkânlarından Marangoz Atölyesi Aletler ve Usta Heykeli(Ayşe Levent).
41. Resim 4. İç Han Orta Neften Görünümü(Ayşe Levent).
42. Resim 5. Kervansarayda Moda Defilesi <https://malatyahaber.com/haber/kervansarayda-arslantepe-defilesi/> (Erişim Tarihi: 21.05.2022).
43. Resim 6.Kervansaray Antika Pazarından Görünüm. https://malatyabirlikgazetesi.com/dosya/haber/galeriler/1220x686/02_1595798669_2xhMYw.jpg (Erişim Tarihi: 22.05.2022).
44. Resim 7. Yunus Emre Anma Etkinliğinde İlahi Dinletisi. <https://malatyahaber.com/haber/yunus-emre-ilahi-nefeslanildi> (Erişim Tarihi: 22.05.2022).
45. Resim 8. Kervansarayda Bilim Şenliği Etkinliğinden Görünüm. <https://www.battalgazi.bel.tr/p/battalgazi-bilim-senligi-coskulu-basladi-1632912837831> (Erişim Tarihi: 13.05.2022).
46. Resim 9. Kervansarayda Kurs Faaliyetlerinden Görünüm.<https://www.malatyaeksenhaber.com/mobil/haber/battalgazi-belediyesinin-kultur-sanat-kurslari-yogun-ilgi-goruyor-8568.html> (Erişim Tarihi: 24.05.2022).
47. Resim 10. <https://www.battalgazi.bel.tr/p/battalgazi-belediyesinin-kultur-sanat-kurslari-yogun-ilgi-goruyor-1627459817428> (Erişim Tarihi: 24.05.2022).
48. Resim 11. Kervansarayda Fotoğraf Yarışmasından Görünüm. <https://www.kalemlervekiliclar.com/battalgazi-kayisi-hasaki-fotograf-maratonu-konulu-odullu-fotograf-yarismasi-basladi/> (Erişim Tarihi: 24.05.2022).
49. Resim 12. Kervansarayda İftar Programı ve Sohbet. <https://www.turkiyeekspreshaber.com/malatya/baskan-guder-kendi-tarihiyle-dost-bir-genclik-hedefliyoruz-h11122.html> (Erişim Tarihi: 18.05.2022).
50. Resim 13. Kervansarayda Satranç Turnuvasından Görünüm. <https://www.mansetmalatya.com/sporcular-battalgazinin-tarihi-mekanlarinda-bulustu/> (Erişim Tarihi: 23.05.2022).
51. Resim 14. 1. Uluslararası Arslantepe Satranç Turnuvasından Görünüm. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/malatyada-1-uluslararası-arslantepe-satranç-turnuvasi-duzenlendi/2638537> (Erişim Tarihi: 14.1.2022).
52. Resim 15. Kervansarayda Vejetaryen Yemek Yarışmasından Görünüm. <https://www.malatyaflashhaber.com/malatyanin-vejetaryen-mutfagi-battalgazide-yaristi/> (Erişim Tarihi: 23.05.2022).
53. Resim 16. Kervansarayda Avrupa Spor Haftası Etkinliğini Eskrim Müsabakasından Görünüm. <https://malatyagundem.com/battalgazi-de--avrupa-spor-haftasi--coskusu/59878/>(Erişim Tarihi: 20.05.2022).
54. Resim 17. Kervansarayda Nikâh Fotoğrafi Çekiminden Görünüm. <https://malatyahaber.com/haber/kervansaray-ciftleri/> (Erişim Tarihi: 21.05.2022).
55. Resim 18. Kervansarayda Anneler Günü Programı. <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/malatya/battalgazi-belediyesi-anneler-gunu-etkinligi-duzenledi-10775265> (Erişim Tarihi: 21.05.2022).
56. Resim 19. Turizm Haftası açılış programından Görünüm. <https://malatyafirat.com/vali-aydin-barus-baltalgazi-silahtar-mustafa-pasa-kervansarayinda-duzenlenen-turizm-haftasi-acilis-programina-katildi/> (Erişim Tarihi: 17.05.2022).
57. Resim 20. Resmi Kurum Toplantısından Görünüm. <https://malatya.tarimorman.gov.tr/Haber/270/Battalgazide-Tkdk-Programlari-Anlatildi> (Erişim Tarihi: 24.05.2022).